

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frankovska ul. 6/I. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIS

Glasi Udruženja Jugosi. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po 2 Din od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Š. PETROVIČ:

Disciplinski predpisi.

(Z učiteljskega stališča.)

§ 159. določa v obliki obrisih, kdo se pregreši disciplinarno in deli discipl. predpisom nasprotujoča dejanja na:

a) nerednost — disciplinski prestopki;

b) disciplinski pregrešek.

Važno je, da kdor je obsojen radi kakega dejanja po sodnji in prestoji kazni naloženo po istem, pride kljub temu v disciplinarno preiskavo in je sojen po disciplinskem zakonu; učitelji dobimo torej dvojno kazni: sodnijsko in disciplinarno.

§ 161. Nerednost kaznuje neposredni starejšina, to je pri nas učiteljih nadučitelj ali pa starejšina vsakega višjega urada — predsednik okrajnega šolskega sveta, višjega šolskega sveta itd.

Naredbenim potom bo treba določiti, ali se bo ta pravica dala šolskim voditeljem ali ne. Za nas in najbrže tudi za voditelje je bolje, da nimajo te pravice, ker kaka mala nerednost se pripeti lahko vsakemu in tako bomo imeli večne 10% mesečne odtegljaje in to od plače, ki ne bo nikdar toliko, da bi zadostovala za življenje. V zakonu ni nikjer govora o eksistenčnem minimumu. Odprto je vprašanje, ali se sme odtegniti 10% kot kazni za nerednost tudi od vsote, ki ne doseže eksistenčnega minimuma.

§ 162. Priziv zoper kazni za nerednost je dopusten v petih dneh pri neposredno višjem starejšini. Odločba slednje je končno veljavna. Zoper kazni, naloženo zaradi nerednosti po šolskem voditelju, se lahko pritožimo pri predsedniku okrajnega šolskega sveta.

§ 163. Nerednosti zastarajo čez leto dni.

Tukaj ni jasno, ali leto dni po storjenem dejanju ali leto dni po dnevu, ko so bile naznanjene, ali leto dni potem, ko se je zvedelo za nje: n. pr. Nerednost napravljen 1. januarja 1923. Naznanjen sem 28. decembra 1923. Predno me zaslišijo, je pa že 2. februarja 1924. Ali je v tem primeru nerednost zastarala ali ne?

§ 164. Naštevava pregreške, ki se kaznujejo disciplinarno. Pod točko 1. so naštetih pregreški zoper stanovski ugled; vsi ti pregreški morajo imeti sledeče znake: 1. goditi se morajo v javnem lokalni; 2. v družbi in 3. na tak način, da trpi ugled. Ta točka je važna zlasti za gđc. tovari-

šice, ker ravno tem se je godila dostikrat krivica in to navadno po ljudeh, ki imajo za seboj zelo pisano in burno mladost in sodijo vse po svojem kopitu.

Trda je točka 9. Dosedaj so imeli nekateri srečni učitelji trgovine, gostilne, žage itd. Navadno je dala ime za obrat žena, resnično ga je pa vodil mož učitelj. To je v bodoče zabranjeno, ker se pravi v tej točki »pod lastnim ali tujim imenom«. Kmetovanje je dopuščno, ker ne se malo; zabranjeni so le dobičkanosni trgovski in industrijski obrati.

Po tej točki je prepovedano tudi izvrševanje odvetniških poslov in v bodoče ne bomo smeli pisati narodu več nobenih prošelj, prizivov itd. To je za nas dobro. Mnogo pisarije »zastonj« bo odpadlo.

§ 165. naštevava kazni za disciplinske pregreške.

Te kazni so zelo trde, zlasti pa so hude njih posledice, ker kdor je kaznovan z ukorom ali pa pod 2 z zmanjšbo plače 20%, izgubi tudi pravico napredovanja v višjo plačilno stopnjo za 1—3 leta. Vzemimo sledeči slučaj:

Ker nimam več nobenega drugega sredstva, prisolim tovarišu na šoli srednje zausnično. Kazenska sodnja me obsodi radi žaljenja časti na 100 Din.

Disciplinsko sodišče me obsodi v 20. službenem letu na 20% zmanjšbo plače za eno leto. Osnovna plača 7320 Din + položajna plača 6600 Din = 13.920 Din. 20% = 20 × 1392 = 2784 Din. Toliko se mi odtegne letno. Vrh tega se mi ustavi napredovanje v prihodnjo višjo stopnjo za 2 leti. Vsled tega izgubim letnih 960 Din osnovne plače + 1800 Din položajne plače = 2760 Din; v 2 letih 5520 Din. Tako bi stala navadna zausnična 2784 Din + 5520 Din + 100 Din (sodnijske kazni) = 8404 Din. To je vsekakor previsoka cena. Navadni državljani opravi tako nedolžno stvarco s 100 Din.

Tukaj je zopet odprto vprašanje o eksistenčnem minimumu. Zgornji račun sem napravil za učitelja, ki ima prosto stanovanje in ne dobiva nobene stanarine. Kako si bodo v tem slučaju pomagali, ne vem, ker pragmatika pravi, da se ustavi tudi napredovanje v višjo stopnjo stanarine za 1—3 let. Morda zaprejo 1 sobo ali

pa bo treba plačati od plače za 2 leti nazaj, da se bo raztezala kazni tudi na stanarino. To pokaže praksa!

Po teh določbah ne bo preostalo kaznovanemu družega kot »z Bogom« državna služba in iskanje kruha v svobodnih poklicih.

Med kaznimi, določenih po kazenskem zakoniku in kaznimi disciplinskih predpisov zija strašno brezno nepravilnosti. Razložek, med kaznovanjem ljudi svobodnih poklicov in kaznovanjem državnih uradnikov, je prevelik. Da mora biti državni uslužbenec vzgled drugim državljanom, o tem ne dvomi nihče; yendar pa ne smemo pozabiti, da je uradnik tudi človek iz mesa in krvi, podvržen raznim slabostim in v mnogih slučajih težko brzda svoje prirojene napake.

§ 167. Disciplinska sodišča so upravna sodišča — prva inštanca — in državni svet — druga in poslednja inštanca.

To točko bomo najbrže vsi toplo pozdravili, ker pri upravnih sodiščih so ljudje, ki poznajo zakone in celokupni upravni državni aparat; izključena bo pristranost in protekcija. Zlahta ne bo več igrala tolike vloge in tudi navadni, iz kmetijskega stanu izišli učitelj bo sojen, kakor bo zaslužil.

§ 170. Nam daje možnost, da dobimo učitelji posebni disciplinarni red v obliki naredbe ministrstva Prosvete. Sploh bi bilo pametno, da bi bila izdala vlada samo nekaj okvirni zakon, a podrobnosti bi bila prepustila posameznim ministrstvom. Tako so pa nekatere točke disciplinskih predpisov bolj obče naravi, druge pa določujejo vse podrobnosti.

§ 171. Do 1. septembra 1923 je sklepal okrajni šolski svet ali se uvede zoper obdolženca disciplinarna preiskava ali ne. Po 1. septembru 1923 ima to pravico disciplinsko sodišče (3 sodniki upravnega sodišča). Glej § 181.!

Vse po okrajnih šolskih svetih po 1. septembru 1923 sklenjene preiskave so neveljavne in se lahko vrnejo okrajnim šolskim svetom kot take.

Disciplinarna razprava:

V disciplinskem sodišču so:

1. 3 sodniki, ki so člani upravnega sodišča.

2. 2 prisednika; to sta 2 po činu višja strokovna drugova obtoženčeva, torej pri nas dva učitelja. Najbrž bodeta to 2 višja šolska nadzornika ali pa zastopnika v višjem šolskem svetu. Kako se vo-

lita poslednja dva, se predpiše z naredbo. Če bodo tako hiteli s to naredbo, kot z izvršilno naredbo glede kurjave in stanarine, smo vsi tisti, ki imamo upanje, da si kmalu ogledamo zanimivosti disciplinskih preiskav, pač brez skrbi, ker po točki 200. zastarevajo disciplinski pregreški tekem 5 let.

3. Tožitelj, — nekaj državni pravdnik —, ki ga postavi obdolženčev oblastni starejšina — veliki župan mariborski. Ta tožitelj mora biti državni uslužbenec, jurist in s stroke obtoženca s sedežem na kraju disciplinskega sodišča. Za naše razmere je to: učitelj-šolnik, ki je jurist in spada v področje ministrstva Prosvete ter je nastavljen v Celju. Kje bomo tega dobili?

Natančnejše odredbe glede izbire tožitelja se predpišejo z uredbo.

4. Obdolženec.

5. Branitelj-zagovornik. Tega si določi obdolženec sam izmed državnih uradnikov, ki službujejo na kraju disciplinskega sodišča ali pa izmed javnih pravnih zastopnikov — advokat. Izbran branitelj mora prevzeti svojo ulogo.

6. Priče, ki so: osebe, uradni spisi, predmeti in sploh vse, kar lahko služi kot dokaz.

§ 179. Disciplinska razprava se dovrši tam, kjer se začne, četudi bi bil premeščen obtoženec pred zaključitvijo razprave v kak drug kraj, ki ne spada več v področje prvotnega upravnega sodišča.

§ 180. Predhodno kratko preiskavo izvrši neposredni starejšina, to je pri nas podrejenih učiteljih, naš nadučitelj. Vse spise te preiskave izroči disciplinskemu sodišču in obvesti obnemo o tem predsednika okrajnega šolskega sveta.

§ 181. Disciplinarne preiskave sklepa disciplinsko sodišče; okrajni šolski sveti nimajo več te pravice. Na podlagi ovadb in predhodne preiskave odloči disciplinsko sodišče (3 sodniki upravnega sodišča § 171.):

1. ali je povod za disciplinarno preiskavo ali ne;

2. če odloči z »da«, potem odredi:

a) preiskavo, če je še potrebna;

b) določi razpravo, če je zadeva že dovolj preiskana.

3. Vrne spise z motivacijo, da ne spada zadeva pred kompetenco disciplinskega sodišča, ker je navadna nerednost.

§ 182. Če se uvede zoper kakega učitelja kazensko stopanje pri redni sodnji, mora obvestiti šolski voditelj o tem

vanje. Posebno pažnjo posveča tudi onim konsekvencam svoje nove logike, ki osvetljuje glavno nalogo sodobnih narodnih vzgojiteljev in državnih voditeljev.

† Anton Brezovnik.

T. B. H.

Zalec, dne 23. nov. 1923.

Včeraj popoldne smo pri najneugodnejšem zimskem vremenu in pri prav obilni udeležbi izročili hladnemu grobu pozemelske ostanke moza, celega moza, moza zlatega srca, bistrega duha, kremenitega značaja, železne volje in mravljične pridnosti. Vse njegovo življenje pa ni bila zapečaten, nego odprta knjiga, v kateri smo brali na vsaki strani o njegovih izbornih duševnih lastnostih. Izročili smo materi zemlji najboljšega očeta, kateri je vzgojil vse svoje otroke vzorno dobro. Izročili smo materi zemlji najidealnejšega učitelja - vrtnarja, kateri je z občudovanja vredno marljivostjo, potrpežljivostjo in ljubeznijo oskrboval izročene mu nežne rastline v človeški podobi. S kolikim veseljem jim je pripravil najugodnejšo zemljo, jih skrbno sadil, jih ščitil plevela, jim zalival, jih varoval škodljivega mrčesa, strupene slane in vse uničujoče nevihte. V najlepšem poteku tega delovanja me je usoda dovedla dne 18. julija 1877. leta v prelepi Vojnik kot 18letnega, nezrelega mladeniča in komaj godnega učiteljskega. Brezovnik me je takoj za sebe rekviriral, me okupiral in

LISTEK.

Etika.

—k France Veber: Etika. Prvi poizkus eksaktne logike nagonске pameti. 625 str. 8°. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani, 1923. Cena 120 Din.

Delo, ki je izšlo kot publikacija »Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani«, je prvi poizkus, postaviti že od Aristotela ustanovljeni logiki predstavljanja in mišljenja, logiki »razuma« nasproti paralelno novo logiko čustvovanja in stremjenja, logiko »srca«. In kakor je veljavnost temeljnih aksiomov Aristotelove logike povsem nezavisna od vprašanja, kako je v istini bilo, je in bo vse človeško predstavljanje in mišljenje, tako je tudi veljavnost temeljnih aksiomov avtorjeve nove logike povsem nezavisna od vprašanja, kako je v istini bilo, je in bo vse človeško čustvovanje in stremjenje. Kakor pa mora vse istinito človeško predstavljanje in mišljenje, ako naj je »pravilno«, brezpogojno slediti temeljnim aksiomom tradicijske logike »razuma«, tako mora tudi vse istinito človeško čustvovanje in stremjenje, ako naj bo »pravilno«, brezpogojno slediti temeljnim aksiomom one nove logike »srca«. Avtor obnemo pokaže, da ta njegova nova logika enostavno sovpadne z znanstvenotično, v kolikor naj bo slednja sploh samostojna disciplina.

Predno pa avtor to svojo novo logiko efektivno izvede, nastopi trojno pot: V prvem delu knjige oriše vse najvažnejše dosedanje etične teorije in nazore ter pokaže njih znanstveno nezadostnost. V drugem delu knjige pa poda podrobno analizo človeškega čustvovanja in stremjenja ter dokaže, da je notranja struktura tudi te vrste človeškega doživljanja v bistvu enaka vsemu temu, kar je bilo doslej znano ali se tu še posebej odkrije samo na polju golega predstavljanja in mišljenja. Prav posebej še pokaže avtor v tem delu svojih raziskovanj, da nahajamo tudi pri čustvovanju in stremljenju vse vrste iste »pravilnosti« in »nepravilnosti«, »resničnosti« in »neresničnosti«, s katerimi enostavno stoji in pade tudi Aristotelova logika predstavljanja in mišljenja. Nato razbere avtor načelne fundamente Aristotelove logike in postavi tem fundamentom nasproti enako število drugih, vendar enakovrednih fundamentov, ki ga opravičujejo, da zgradi na njih svojo novo logiko čustvovanja in stremjenja. Šele zdaj odkrije in navede vse one posebne aksiome in paksiome, ki v svoji celokupnosti nič drugega ne tvore nego ravno v predgovoru zahtevano, v prvem delu knjige v doseđani zgodovini človeške misli zaman iskano in v drugem delu knjige psihološko pripravljeno — logiko srca.

Vendar se loči avtor še enkrat od vseh svojih dosedanjih razmotrivanj ter poda v četrtem delu knjige tako tabelo tipičnih človeških dejanj in nehanj, ki jih

označujemo že na podlagi svoje »vesti« kot »dobra«, oziroma »zla«. Že prvo primerjanje te golim izkušenskim potem dobljene tabele z avtorjevo logiko srca pa vede do presenetljivega zaključka, da je vse to, kar označuje že »vest« normalnega modernega človeka kot »dobro«, oziroma »zlo«, tudi s stališča one logike »pravilno«, oziroma »nepravilno«, »resnično« oziroma »neresnično« in narobe. Šele ta totalni paralelizem vede avtorja do prepričanja, da je njegova nova logika srca istovetna uprav z znanstveno etiko in da torej moramo tudi človeški razum ali človeško pamet popolnoma drugače pojmovati nego doslej: Naš razum ni nič drugega nego naša (večja ali manjša) dispozicija za »pravilno« doživljanje sploh; ta naš razum pa ima dve veji, izmed katerih tvori prvo naša (večja ali manjša) dispozicija za »pravilno« predstavljanje in mišljenje — to je naš razum v ožjem in doslej edino znanem (Aristotelovem) smislu besede —, drugo pa naša (zopet večja ali manjša) dispozicija za »pravilno« čustvovanje in stremjenje — to pa je naša vest. Naša vest torej je naša druga pamet, ki ima lastno logiko in čije logika je istovetna uprav z znanstveno etiko.

Naslanjajoč se na te svoje izsledke izkuša avtor končno tudi pretresti in v načelih usmeriti vse človeško zasebno in javno, socialno in državno ter tudi umetniško, znanstveno in religijozno udejstvo-

disciplinsko sodišče.

Disciplinsko sodišče, ki je izvedelo v preiskavi ali med razpravo za kako kaznjivo dejanje obtoženčevu, naznani to kazenski sodnji.

Ta točka uvaja dolžnost medsebojnega obveščanja med kazensko sodnijo in disciplinarnim sodiščem.

§ 183. Redna sodišča, ki uvedejo kazensko postopanje ali kaznujejo kakega učitelja, poročajo to šolskemu voditelju, ki mora napraviti poročilo na okrajni šolski svet in disciplinsko sodišče.

§ 184. Disciplinsko sodišče, ki je sklenilo disciplinarno preiskavo, obvesti oblastnega starejšino — velikega župana Mariborske oblasti —, da postavi preiskovalca. Po našem starem disciplinarnem redu je vodil preiskavo okrajni glavar, predsednik okrajnega šolskega sveta, ki je navadno prepustil to delo okrajnemu šolskemu nadzorniku.

§ 185. Obdolženec in njegov branitelj imata pravico vpogleda v vse akte.

§ 187. Odlok, ki odreja razpravo, mora vsebovati pregrešna dejanja in razloge. To si mislim tako:

Dne se bo vršila pred disciplinarnim sodiščem razprava zoper Vas, ker ste se pregrešili proti § 118. in 119. šolskega in učnega reda (označba dejanja), ker ste dne storili to in to (razlogi).

Sodili Vas bodo: sledijo imena sodnikov.

Osem dni po vročitvi tega odloka ima obdolženec pravico, da navede svoje dokaze in zahteve glede razprave same, n. pr.: Protestiram, da bi me sodil g. N. N., ki je moj brat, ali zahtevam, da je razprava tajna, prosim, da se razprava vrši po vrnitvi g. I. I., ki bo dokazal mojo nedolžnost, prosim, da se pokličejo k razpravi sledeče priče: itd.

§ 188. Po preteku 8 dni se določi dan razprave. Obdolženec ni primoran priti k razpravi. Branitelj mora biti navzoč. Sodba se izreče v vsakem slučaju.

§ 190. Pri razpravi sami imam pravico dati izjave, staviti predloge, n. pr. da se naj zaslži k tej točki obtožnice g. I. I. in zastavljati po predsedniku pričam vprašanja, n. pr. gospod predsednik, vprašajte pričo I. I., kako daleč je bila oddaljena, ko je to slišala, kar trdi itd., ali pa g. nasprotnik, sedaj priča g. I. I., je pisal v ovadbi pred 6 meseci, da je bilo to opoldne, sedaj pa trdi, da je bilo zvečer, kako se ujemajo njegove trditve, opozorite ga na nedostojnost laganja in posledice krivega pričevanja.

Po zvršenem dokazovanju dobi besedo tožitelj, za njim branitelj in končno besedo ima obtoženec, torej slično kazenskim razpravam.

§ 194. Stroške razprave trpi obsojeni obdolženec. Če je oproščen plača stroške država. Ako se mu dokaže, da je zakrivil od petih obdolženih dejanj dva, plača dve petini stroškov, ostale tri petine pa trpi država. Tako razlagam to, ker se pravi v tej točki med drugim: »V kolikor se obtoženec oprosti . . .«

§ 196. Pravico ugovora (rekurza) na disciplinsko sodišče II. stopnje ima obsojenec in tožitelj; prvi najbrž radi krivično ali previsoko odmerjene kazni, drugi pa

radi prenizko odmerjene kazni. Pritožba ima odložilno moč.

V slučaju, da odkloni disciplinarno sodišče predložitev rekurza drugi inštanca, je dopustna pritožba na višje sodišče, ki je pri nas v Ljubljani.

§ 197. Disciplinarno sodišče 2. stopnje obnovi razpravo, če uvidi, da so izpolnjene formalnosti za vložitev pritožbe.

Postopanje druge stopnje je analogno prvotni razpravi.

§ 200. Disciplinsko kaznjivi pregreški, ki niso kaznivi po občem kazenskem zakoniku, zastarijo v petih letih; hudodelstva pa, ki zastarijo po kazenskem zakoniku v preteku gotovega časa, ne zastarijo disciplinsko nikdar.

§ 203. Učitelj, ki že prestopi disciplinsko kazen, a dobi pozneje dokaze za svojo delno ali popolno nedolžnost, sme zahtevati obnovitev disciplinarnega postopanja.

§ 205. Dovoljena obnova disciplinarnega postopanja ustavi izvršitev naložene, še ne izvršene disciplinarne kazni: n. pr. 20% mesečni odtegljaji se zopet izplačujejo.

§ 207. Če se dokaže pri obnovi delna ali popolna nedolžnost obsojenčeva, se mu povrne sorazmerno storjena materialna škoda.

§ 208. n 209. določuje, kedaj se lahko odstrani (suspendira) uslužbenec od službe. Prva točka pravi kedaj se lahko odstrani, druga pa, kedaj se mora odstraniti.

Učitelja, ki bi se upravljal, lahko suspendira poslednji. Pozor podrejeni!

Vsako predhodno odstranitev iz službe mora potrditi disciplinsko sodišče v treh dneh.

§ 210. Suspendiranemu lahko ustavi disciplinsko sodišče polovico osnovne in položajne plače. V slučaju, da se izkaže nedolžnost, se mu odtegljaji vrnejo.

§ 214. Vsa priobčila v disciplinskem postopanju, kakor: sklep, da se uvede disciplinarno postopanje, odlok o odrejeni razpravi, povabilo k razpravi, se morajo vročiti naravnost obtožencu, torej ne več po šolskih vodstvih.

§ 223. Vsa pred razglašenjem tega zakona — pred 1. septembrom 1923 učinjena disciplinarno kaznjiva dejanja se kaznujejo po starih predpisih, če niso kazni novih predpisov milejše; razsoja pa jih že upravno sodišče po novem postopanju.

§ 252. Razveljavlja naše dosedanje disciplinarne predpise.

Po temeljiti študiji disciplinarnih predpisov pridemo do zaključka, da ima ta zakon mnogo trdih in drakoničnih odredb, celo takih, ki naravnost uničujejo državne uslužbenca, n. pr. 20% mesečni odtegljaji in z njimi vezano nenapredovanje v prihodnjo višjo plačilno stopnjo za dobo 1 do 3 let in to od plače, ki še dosedaj ni nikdar dosegla resničnih življenjskih potreb. V takih slučajih ne bo preostalo drugega, kot resignacija na državno službo in iskanje kruha v kakem svobodnem poklicu. Vprašanje je, kako bo z naraščanjem uradništva. Navadni človek odgovarja samo kazenskemu zakoniku, ki pa ni tako trd, ki je celo tako dober in mil, da dejanja, ki so kaznjiva po discipli-

namernem redu, po kazenskem zakoniku sploh niso kaznjiva.

Prevelika strogost in omejitve svobode boje imela za posledico, da se ne bode upal nihče ničesar storiti, ker človek, ki nič ne dela, ne more napraviti napak, nasprotno pa tisti, ki dela mnogo, lahko zagreši med mnogim dobrim tudi enkrat kaj slabega. Posebno pri učiteljskem poklicu, kjer pride bolj v poštev učiteljeva osebnost, kot suhi zakon, bo imel ta zakon kvarne posledice, ki se pokažejo gotovo v par letih.

Za nas bi bil ta disciplinarni zakon mogoč, če:

1. bi bila plača sijajna:

Okrajna učiteljska društva in nabiralec naročnikov

za

Veliki ilustrovani

Učiteljski koledar za leto 1924

pozivamo, da 10. t. m. zanesljivo sporoče število izvodov, ki jih naročajo in natančen naslov, kamor naj se koledarji skupno pošljejo.

Apeliramo na okrajna učiteljska društva, da prevzamejo razpečavo koledarja, in da store vse, da se ga čimveč razpeča tudi v Sloveniji.

UJU je znižalo ceno na 15 Din, ker mu je ležeče tudi na moralnem uspehu, da se koledar čimbolj razširi med učitelstvom. Pridobivajte naročnikov tudi v izvenučiteljskih krogih.

Najnujnejša naša naloga v sedanjosti je kulturno-pedagoško ujedinjenje, Predpogoj temu je pa medsebojno spoznavanje: pedagoško, šolsko in prosvetno. In temu vzvišenemu cilju služi Učiteljski koledar v prvi vrsti. Ima pa tudi praktična navodila, ki jih mora poznati vsak učitelj.

Pokažimo, da smo zreli in vredni nositelji sedanje dobe!

Sporočite število izvodov, ki naj se pošljejo na naš naslov!

Denar pošljite skupno za vse izvode na Poverjeništvu UJU v Ljubljani, pod naslovom „Koledar“.

Zamudniki — zglasite se. zglasite se!

Poverjeništvu UJU v Ljubljani.

Splošne vesti.

— Nove plače in uvrstitev uradništva. Kakor poročajo listi, je ministrski svet odklonil zahtevo uradništva za predujem na nove plače. Vlada misli na nov pravilnik o pobijanju draginje in na znižanje draginjskih doklad. Vsi protesti organizacij ne pomagajo nič. Upoštevala je edino predlogo uradniških organizacij za revizijo uvrstilne Uredbe po čl. 11. ur. zakona. Ugoditi meni tudi upokojencem in jim zvišati doklade.

— Blatenje učiteljskega stanu v »Prerodu«. Zadnja štev. »Preroda« blati na večih mestih s pavšalnimi navajanjil učiteljski stan. Edin odgovor tovarišice in tovariši je ta, da list takoj vrnemo in odpovemo naročnino!

— Ljubljanske tovariše in one iz okolice ponovno opozarjamo na predavanje g. univ. prof. N. Radojčiča, o kulturnem proučevanju našega naroda, ki se vrši 8. t. m. (na praznik) ob 10. uri dopoldne v risalnici državne realke.

— »Zvonček«, dvojna številka (11. in 12.), je v tisku in izide v prihodnjih dneh. — Uprava.

— Nadučitelj Anton Petriček. Kakor smo že poročali, je bil naš tovariš Anton Petriček letos dekoriran z redom sv. Save radi svojih izrednih zaslug za hmeljar-

stvo. Naj tem povodom objavimo še kratko sličico o življenju tega zaslužnega moža tovarišem v spodbudo in vzgled. Tovariš Petriček je rodom Savinjecan, po njegovih žilah pa se pretaka čista češka kri. Službuje, če se ne motimo, letos 46. leto, in sicer je deloval prvi dve leti v Vojniku pri Celju, od koder se je preselil v Žalec, kjer deluje z mladeniško čilostjo še danes. Na življenja potu je prišel v stik z dvema izrednima rodoljuboma, ki sta močno vplivala na njegov značaj in na njegovo poznejše delovanje: v Vojniku s tovarišem Brezovnikom, ki mu je bil vzor neizprosno narodnega učitelja in vzor tovarištva, v Žalcu pa z očetom savinjskega hmeljarstva in slavnim narodnim prvoboriteljem Hausenbichlerjem, ki ga je kot svojega ljubljence navduševal za kmetijstvo in ga uvedel v hmeljarstvo. Pri Celjskem učiteljskem društvu nahajamo Petrička že pred 45. leti kot tajnika, pozneje odbornika, eno leto tudi kot predsednika. Danes je društveni podpredsednik in še pri zadnjem zborovanju smo slišali iz njegovih ust lepo podavanje. Na žalski petrazrednici si je letos dodelil najvišji razred, vrh tega poučuje še na obrtni nadaljevalni šoli, katero vodi že mnogo let. — Hmeljarskemu društvu in zadrugi Hmeljarna v Žalcu kakor tudi Kmetijski podružnici za Žalec in okolico je duša in

ker je takoj spoznal mojo negodnost, posebno glede znanja slovenščine — bil sem namreč nemško vzgojen — me je takoj zasadil v svoj vrtec in po očetovsko skrbel za moje nadaljno izobraževanje. V poletnem času sva pred poukom sedela na klopi pred staro šolo, se pogovarjala o pouku in pričakovala prihajajoče otroke. Brezovnik je imel navado, da so mu morali došli otroci podajati roko v pozdrav; za vsakega je imel prijazno besedo. Po končanem pouku me je pa Brezovnik vodil po rajsko lepi vojniški okoličnici in mi glede domoznanskega pouka razkazoval to in drugo. Na Brezovnikovo stanovanje sem vsak dan zahajal, kjer mi je kazal prelepo knjižnico, me seznanjal s slovensko literaturo in mi nudil koristno čtivo. Kazal mi je tudi vestno sestavljene in snažno prepisane preparacije za pouk. Reči moram, da v celi dobi svojega službovanja nisem našel tako vestnega in pridnega učitelja. Posnemal sem ga, vendar daleko ne dosegel.

Brezovnik je spisal tudi knjige za mladino in odrasle. (»Zvonček« — zbirka najlepših slovenskih pesmi za otroke, »Šaljivega Slovenca« — »Zabavnik« — »Zakaj? Zato!« i. dr.). Dopisoval je Vrtecu, »Popotniku«, »Slov. Narodu« in drugim časopisom ter se začeloma podpisoval: T. B. H., t. j. Tone Brezovnik Hanžičev (njegovo domače ime). Bil je Brezovnik tudi hud in duhovit kritik; prečital mi je, predno je izročil javnosti, mar-

sikatero sarkastično zafrkacijo javljenih nazorov, referatov in člankov raznih tovarišev.

Brezovnik je bil tudi prav rad dobre volje ter je umel navdušeno govoriti.

Učitelstvo na Vojniški šoli je živelo v najlepši slogi. Takratni nadučitelj Franc Kupnik je bil sicer nemškega mišljenja, vendar je bil najboljši tovariš ter je Brezovnika zbog njegovih duševnih vrlin visoko čislal. Mene so takoj po prihodu v Vojnik sprejeli v svojo sredo, v katero je zahajal tudi frankolovski nadučitelj, blagi Filip Koderman. Z Brezovnikom sva takoj prvi dan sklenila pobratimstvo. Kako pa sem se začudil, ko sta mi oba imenovana nadučitelja pri prvi priliki v veseli družbi ponudila bratovščino. Tako lepega in iskrenega tovarištva, kakršnega sem bil deležen na vojniški šoli, nisem več našel v poteku svojega službovanja. Kako lepo je vendar bilo! —

Brezovnik je uprizoril tudi prvi naskok na »Cillier Lehrerverein«; posledica tega je bila, da so se mestni učitelji ločili od okoliških ter ustanovili novo društvo. Okrajni zastop Celje je izvolil Brezovnika članom okrajnega šolskega sveta Celje ter je on kot takšen začel pisati sejne zapiske v slovenskem jeziku.

Ko je zastopnik učitelstva v okrajnem šolskem svetu, tov. Koderman stopil v pokoj, izvolili smo si učitelja na njegovo mesto tov. Brezovnika — pa glej! — delni šolski svet njegove izvolitve ni po-

trdil ter razpisal novo volitev. Na poziv podpisanega smo Brezovnika drugič izvolili skoro enoglasno svojim zastopnikom — a tudi ta izvolitev ni bila potrjena. Posledica učiteljske discipline je bila, da je dobilo vse učitelstvo po okrajnem glavarju Wagnerju u k o r deželnega šolskega sveta. Zastopnikom učitelstva je bil potem izvoljen Brezovnikov učenec in tovariš A. P.

Ker je bil Brezovnik idealen učitelj, ves navdušen za svoj lepi poklic, je bil ves čas svojega aktivnega učiteljevanja dika in ponos našega stanu. Kot dolgoletni predsednik celjskega učiteljskega društva je storil vse v njegov prospah. Največ podavanj pri zborovanjih je imel Brezovnik. Ko je stopil Brezovnik v pokoj, je bil imenovan častnim članom celjskega učiteljskega društva.

Brezovnik je prvi začel rabiti slovenščino pri uradnih učiteljskih konferencah — pogumnejši smo mu sledili — strahopetneži pa ne. Značilno pri teh konferencah je bilo tole: Ko je predsednik klical imena in konstatiral navzočnost, se je Brezovnikova stranka odzvala z glasnim »tukaj!« — druga pa s pohlevnim »hier!« Število »tukaj« je raslo od leta do leta, kar nam je bilo v posebno zadoščenje.

Brezovnik je bil pa tudi navdušen narodnjak, ki je iskreno ljubil lepo svojo domovino in prelepi svoj materin jezik, ki ga je gojil in negoval, kakor malokdo.

Govoril ni le v šoli, nego tudi izven šole najlepšo slovenščino ter to zahteval tudi od izročene mu mladine. Vojniški Nemci so ga začetkoma zasmehovali — a kmalu so se ga začeli bati. Brezovnik jim je s svojo inteligenco, s svojim možatim nastopom imponiral! — Pa vsaj Brezovnik ni bil kak »Deutschenfresser«, kakor so ga imenovali — ne! — on je celo rad nemški govoril, pa le v izključno nemški družbi; pač pa je Brezovnik vselej in povsod zahteval za slovenski jezik istih pravic, katere je užival nemški.

Brezovnikove zasluge na gospodarskem polju so pa priobčili politični listi.

Tebe, dragi Brezovnik ni več v naši sredi, vendar živi Tvoj duh med nami učitelji; bodi, da bi med mlajšim učitelstvom našel mnogo posnemovalcev v prid milemu narodu in v dobrobit prelepe naše očetnjave.

Anton Brezovnik je bil rojen dne 30. maja 1853 leta v Vrhah blizu Slovenjgradca, v osnovno šolo je hodil v Slovenjgradcu, potem obiskoval celjsko gimnazijo (7 let) in se udeležil enoletnega učiteljskega tečaja na učiteljski v Gradcu; služboval je v Puščavi, v Framu in Vojniku.

Anton Petriček.

delavni tajnik ves čas, kar obstojajo. Njegove zasluge za razvoj kmetijstva v Savinjski dolini, posebno pa za povzdigo hmeljarstva so neprecenljive. Nešteta so poučna zborovanja o hmeljarstvu in drugih poljedelskih panogah, ki jih je priredil in jih prireja Petriček zdaj tu, zdaj tam. Pri njegovem pouku mu hodijo v prilogo obilne izkušnje, ki si jih je pridobil povodom raznih poučnih potovanj po Češkem in v Nemčiji. Njegovo ime je popularno in v zadnji savinjski sezoni izpreminja njegova pisarna v pravi posredovalni urad. Obiralci, hmeljarji, hmeljski kupci in prekupci si podajajo kljuko, brzajavke prihajajo in odhajajo. Milijoni začno leteti v žepe hmeljarjev, neumorni Petriček pa odhaja praznih rok. No, letos je prišlo malo zadoščenje za Najvišjim odlikovanjem. Sličica bi bila pomanjkljiva, če bi ne omenili Petričkove neizmerne ljubezni do narave. »Narava je lepa, bogata, radodarna, nikoli ne laže,« tako nekako ga slišimo večkrat modrovati. Pozimi, je najmanj že ob petih pri pisalni mizi, poleti nikoli ne zamudi jutranje zarje. Po storjenem delu pa hajd v naravo, da se »spojče«, kakor sam pravi. Izprehod v Celje, 8 km tja in 8 km nazaj, ga približno toliko utruji, kakor n. pr. ljubljansko gospodo, če šeta parkrat po Zvezdi gor in dol. Zunaj v božji naravi se mu lice vedno smehlja. Zapreti mu pot v naravo, bi se reklo zapreti slavčka v kletko; kajti naš Petriček ima navzlic svoji dušni in telesni jakosti kaj nežno ubrane srčne strune. Takšen je naš Petriček. Če bi ga danes zmanjkalo, bi nastale velike vrzeli, ki bi se jih ne dalo lahko zamašiti; zato pa naj tovariša Petrička Bog ohrani še mnogo let!

— **Solz hvalečnosti na grob Antona Brezovnika** naj potočim. V letih 1874. do 1878. smo imeli na Štajerskem svoje »Učiteljsko društvo za slovenski Štajer«, ki je imelo svoje glasilo »Slovenski učitelj«. Med najboljšimi pospeševalci društva in lista je bil pokojni tovariš. Društvo je imelo sedež v oddaljenem Ljutomeru, a zborovalo je v Mariboru. Celju, Ptuj in na posled leta 1877. je imelo zadnji občni zbor doma v Ljutomeru. Prvi trije občni zbori so bili obilno obiskovani, na zadnjem občnem zboru so bili pa sami domačini; od zunanjih tovarišev je bil došel edino le blagi tovariš Anton Brezovnik, ki je prišel od daleč, in sicer peš od Ormoža do Ljutomera. Tako je bil zvest, tako navdušen za učiteljski stan, za slovensko učiteljsko društvo.

I. L.

— **Stritar na mrtvaškem odru.** Kakor smo že poročali, je napravil g. akad. slikar Fran Sterle sliko pesnika Stritarja na mrtvaškem odru. Slika je lepo uspela in je razstavljena v izložbenem oknu tvrde Gričar & Mejač v Ljubljani, v Šelenburgovi ulici. Tu je tudi izložena mrtvaška maska pesnikova, ki jo je posnel g. akad. kipar Kos in ki je prav dobro uspela.

— **Desetletnico mature** praznujejo maturantije in maturantje ljubljanskega učiteljskega društva iz leta 1913. v smislu dogovora dne 29. decembra t. l. Sestanemo se ob 4. uri popoldne v kmečki sobi hotela »Tivoli« v Ljubljani. Gostje, zlasti tovarišice in tovariši iz prejšnjega in naslednjega letnika bodo dobrodošli. — Likozarjeva, Erjavce, Kovač.

— **V zadevi upokojencev iz l. 1919.,** to je onih, ki so bili med 23. julijem in 1. decembrom popolnoma protizakonito s kronsko temeljno pokojnino upokojeni, se je obrnilo UJU poverj. Ljubljana na narodnega poslanca prof. Jos. Reisneja v Beogradu, da stavi v narodni skupščini interpelacijo na g. finančnega ministra, da se že končno reši ta zadeva, ki se že vleče nad 4 leta. Upajmo, da ne bo ta zadnji korak, ki smo ga mogli še podvzeti, brezuspešen. Toliko v vednost vsem prizadetim.

— **kg Pozor, učitelji-zadrugarji.** Z ozirom na poziv v zadevi pospeševanja združništva (gl. »Tovariš« 48.), si dovoljujemo tovariše opozoriti na svojo knjigo »Jugoslovanski posojilničar in zadrugar«, ki jej za učitelje ceno znižam od 20 Din na 15 Din. — Ivan Lapajne, ravnatelj v pok. v Krškem.

— **Zaščita zanemarjene dece.** Ljudska visoka šola v Ljubljani. V nedeljo, dne 2. decembra se je vršila v zbornični dvorani na univerzi peta prireditve Ljudske visoke šole. Predavala je gđ. A. Stebijeva o aktualni temi: Zaščita zanemarjene mladine. Predavateljica je orisala temne strani našega socialnega reda in dokazala, da je iskati največje zlo naše dobe v izčrpanosti etičnih sil in v pomanjkanju socialnega čuta za dolžnosti, ki bi jih moral vsakdo vršiti

po svojih močeh v interesu celokupne družbe. — Zlasti beda ter ž njo združeno pomanjkanje stanovanj z vsemi nevarnostmi in kvarnimi posledicami za etični razvoj in telesno rast, to je dvoje usodopolnih činiteljev, od katerih raste bedni naraščaj našega naroda — naša sodobna zanemarjena mladina. K temu je še pristihi pomanjkljivost naše mladinske zakonodaje in sodnijskega postopanja proti zanemarjeni mladini, ki se pregreši, večkrat nezavestno, proti obstoječemu pravnemu redu. Mesto skrbne vzgoje, ki naj navaja mlade ljudi k dobremu, se uvaja pri nas kazen, katera nikakor ne odgovarja zahtevkam po pravem izboljšanju mladih zločincev. Kot vzor, ki bi se v tem oziru dal uresničiti v gotovem obsegu tudi pri nas, je gđ. Stebijeva orisala Ameriški sistem mladinskih sodišč, mladinskega skrbstva in prizadevanja za vzgojo zanemarjene in izprijene mladine. Obširno in nazorno je poročala o otroških naselbinah in pravih poboljševalnicah v Ameriki. Konečno je predavateljica povdarjala nujno potrebo primerne ureditve in izpopolnitve naših mladinskih ustanov (poboljševalnic, mladinskih domov ter splošnih vzgajališč). Po prisrčno podanem izčrpnem predavanju se je razvila zanimiva debata. V tej se je naglašala dalekosežnost pogubnih posledic alkoholizma, revščina naše dobe na pravih življenjskih silah in osvetlila pogubnost brezobzirnega strankarstva za naše javno življenje, ker se javnost niti v najnujnejših življenjskih zadevah ne more zediniti. Strani oseb, ki se udeležujejo že dolgo na karitativnem polju, se je poudarjala potreba skupnega dela na poprišču vzgoje in varstva zanemarjene mladine, če jo hočemo rešiti narodu pred nadaljnjim propadanjem. Udeleženci so odobrvali nadstrankarsko stališče Ljudske visoke šole, ki s svojim delom utira pot k složnemu sodelovanju vseh slojev pri reševanju vprašanj, ki so se dosedaj bodisi prezirala, bodisi presojala le z vidikov ozkosrčne strankarske politike in kojih rešitev tvori predpogoj sanacije sedanjih obupnih socialnih razmer in zdravega razvoju naroda.

Naša kulturna organizacija.

PED. DID. KROŽEK V MARIBORU.

Ped. did. krožek v Mariboru si je stavil kot prvo točko letošnjega programa, da prouči v »delovnem združenju« kot v širšem krožku problem »delovne šole«.

Tu »šola učilnica«, tam »delovna šola« in »produktivna šola«, pa še »rokovtorni pouk«. Na eni strani vaja spomina, na drugi vaja duha, na tretji vzgoja — vaja roke. O vsem pa kupe literature in vsak hvali svoje. Resnično pravi Gordijski voz, ki mu želi naše učiteljstvo priti do dna, ne oziraje se na to ali podira tradicije ali pa ruši moderno in hipermoderno. Ob vseh teh pojmihi pa ne smemo izgubiti iz vida, da stopi v ospredje »vzgoja«, ki je ne sme prezreti ne ta in ne ona šola.

Prvo predavanje v tem smislu, ki ga je učiteljstvo kljub slabemu vremenu posestilo v prav lepem številu, je bilo 24. t. m. Predaval je g. nadzornik Lichtenwallner: Bistvo in pomen delovne šole in pot do njenega uresničenja. V dveh zaporednih večerih je podal g. nadzornik z vsoto temeljito preizkušnostjo neprestano napredujočega šolnika svoj referat, ki bo gotovo žel dober sad.

Ferijalni Savez učiteljstva.

— f III. okrožnica okraj. poverjeništvu F. S. v Ljubljani vsem P. F. S. v Sloveniji. Dne 1. novembra se je vršil I. P. kraj. zbor F. S. v Ljubljani. Poročila delegatov so pokazala, da se podružnice krepko obnavljajo — članstvo znaša ob vpisu preko 700. Proračun računa z 2000 člani. Inventura pokraj. fonda kaže Din 5119.35 čiste premoženja. Temeljni del proračuna ima vire v 10%, ki jih morajo P. F. S. plačevati od vseh dohodkov razen od članarine, dalje v 25% od nabiralnih akcij in cvetličnih dnevoj in končno v izrednih dohodkih, kar vse služi v kritje stroškov za ferijalne naprave. Dohodki upravnega dela v proračunu so 40% del od čl. priloga, iz česar izključno se morajo kriti upravni stroški in honorar pokraj. poverj. Zbor se je odločil za pokraj. poverjeništvu, dosedanjemu pokraj. poverj. tov. Mačku je bil dodeljen sosvet iz tov. g. prof. Lapajne, učitelja Sl. Mrovljeta in Sl. Fajdige. Izglasovana so bile resolucije, ki zahtevajo v glavnem: 1. Predajo zadeve g. dr. J. Novaka — Savez. Sudu. 2. Ugodno rešitev učiteljskega

vprašanja in Dač. legitimacije tekom enega meseca. 3. Celotno poslovanje z denarjem gre preko pokr. pov. — Končno je usmeril P. Z. delovanje in ideje F. S. v Sloveniji. Opozarjamo P. F. S., da je Centrala popolnoma prenehala delovati s P. F. S. Vsa roba od markic pa do čl. iz. in znakov se naroča pri pokraj. poverj. in jo je treba po dopetku takoj plačati. Opozarjam Vas, da bodo zanjprej okrožnice Centrale odpadle; zato vestno prečitajte vsako številko »Glasnika«, da se izognete negotovostim in povpraševanju. V dopisu z dne 17. novembra mi dovoljuje Centralno tajništvo uporabo svojega lokala. Tako poslujem sedaj v areni »Narodnega doma«, dnevno od 2.—4. ure, razen ob sredah in nedeljah, kar naj predvsem ljublj. P. F. S. upoštevajo.

Pošto pa dostavljajte na: Gospodarska cesta 10, I. nadstr. in ne več na Akademski kolegij.

Z ozirom nas klep P. Z. podajam načrt poslovanja P. F. S. s Pokraj. poverjeništvom F. S.:

I. Ustmeno: P. F. S. naj mi omogočijo pogost obisk odborovih sej. Če je to zvezano s stroški, in me je P. F. S. pozvala sama, mora ona iste kriti. Če pa posetim P. F. S. službeno, a ne vabljen, naj P. F. S. po možnosti deli stroške.

II. Pisмено: a) P. F. S. so dolžne, da pošiljajo vse vloge in dopise, namenjene javnim oblastem, preje P. pov. v overilo in pregled, to pa, da se izognemo slučajnim kolidacijam. b) Pokr. pov. mora biti obveščeno o vseh važnih zadevah po P. F. S. Na dopise naj obe stranki redno odgovarjate; vendar pa P. pov. ni dolžno odgovoriti na sleherni dopis, če misli odgovoriti kolektivno oziroma v okrožnici. c) Vsa roba se naroča potom ponudbenih listov in jo je treba takoj po dopetku plačati. Višino salda tekočega računa, med P. F. S. in P. P. določa pogodba.

III. Pokraj. poverj. soddločuje v sporih na P. F. S. in kot prva inštanca odloča v sporih med P. F. S.

IV. Pokraj. poverj. razpolaga z delovno močjo P. P. S.

Gotovina pokraj. fonda se je skrčila na minimum radi odplačevanja dolga P. F. S. Centrali. Zato sem prisiljen naročiti čl. iz. in ostalo posamič na podlagi podružničnih naročil. S tem pa se čas med dopetkom in naročilom podvoji z ozirom na lansko leto. Če hočete, da bo P. P. moglo točno poslovati, omogočite mu nabaviti si zaloge, to je, plačajte dolge in po možnosti pošljite predujem za robo, za katero je izvidno, da jo bo treba pri P. P. naročiti. Opozarjam, da Centrala ne bo overjala čl. iz., če ne boste z njimi vred poslali pripadajoči čl. priloge.

Red za red, v tem geslu pošilja ferijalni pozdrav Maček Viktor.

Predavanja in poročila pri društvih.

— s Slovenjgraško učiteljsko društvo, 18. oktobra 1923 v Slovenjgradcu. Od 34 članov, navzočih 28.

O dr. Žgečevi brošuri, predaval tov. Šerbec.

O pokrajinski skupščini UJU, poročal tov. Vrečko.

O uporabnem računstvu na višji stopnji, predaval tov. Kaffou.

— s Učiteljsko društvo za litijski okraj, 3. novembra 1923. Izmed 74 članov navzočih nad 34.

1. O dr. Žgečevi brošuri, poročal tov. Janko Levstik.

2. Pokrajinska skupščina v Ptuj, poročala tov. J. Čuček - Kleinmayerjeva.

3. Utisi iz učiteljskega kongresa v Ljubljani, poročal tov. Josip Vrbič.

4. »Iz mojega ujetništva« z ozirom na razmere in težave osnovnošolskega učiteljstva v Rusiji ob preobratu, poročal tov. Iv. Gabrovšek.

Slovenska Šolska Matica.

— šm »Slovenska Šolska Matica« — poverjeništvu za Ljubljano, naproša vsa p. n. šolska vodstva in cenj. učiteljstvo, da vpošljejo nabiralne pole s članarino vred. Članarina za leto 1923. znaša 20 Din. Kdor še ni plačal, naj to nemudoma stori.

Poverjenik.

— Poverjeniki Slov. Šolske Matice pošljite članske izkaznice do 10. decembra!

Blagajnik.

Književnost in umetnost.

Nove knjige in druge publikacije.

— kpl. Etika, dr. Fr. Veber, izr. prof. filozofije na univerzi v Ljubljani. Prvi pozizkus eksaktne logike nagnonske pameti.

Cena 120 Din. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

— kpl. Mejaši. Povest iz davnih dni. Odrasli mladini napisala Ilka Waštetova. Cena vezani knjigi 25 Din. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. (O knjigi še izpregovorimo).

Naše narodno prosvetno delo.

Izšel je prvi zvezek knjižnice

„Šolski oder“

z originalno naslovno stranjo, ki obsega dvoje otroških iger:

JOS. KORBAN: Povodni mož, igrice za mladino v 3 dejanjih, in

FR. L.: Božična pravljica, igra za otroke v 3 slikah.

Cena zvezku Din 5.—.

Izdal narodno-prosvetni odsek Pov. UJU v Ljubljani. Založila Učiteljska tiskarna.

Napevi k obem igram so izšli posebe.

Naroča se v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Opozarjamo na današnji oglaš „Božična in novoletna darila.“

Šolski odri in pevski zbori.

— po Krško. Na osnovni šoli se je vršila proslava 5. obletnice narodnega ujedinenja na prav slovesen način. Po slavnostnem nagovoru učenke 5. razreda je sledil bogat spored deklamacij, pevskih točk in govorov učencev vseh razredov. Slavnosti so prisostvovali člani krajnega in okrajnega šolskega sveta, zastopniki uradov in mnogo občinstva in tako skupno z deco proslavili naš največji narodni praznik. Spored slavnosti je bil: 1. Ob 5. obletnici našega ujedinenja (5. r.). 2. Bože pravde. 3. a) T. Gaspari: Naš dan. (1. razr.). b) J. Leban: Jugoslovanska. (4. razr.). c) Mali Jugoslovan. (1. razr.). d) Č. I.-Gradnik: Molitev naše male Danice. (2. razr.). 4. Naše trobojnice. (1. r.). 5. Naš narodni praznik. (3. razr.). 6. Domovina. (3. r.). 7. a) Samo, prvi slovenski kralj. (4. razr.). b) S. Jenko: Samo. (4. razr.). 8. Vsi moramo delati. (4. razr.). 9. Šopek slov. hrv. in srbskih dečjih pesmi. (poje 5. razr.). 10. Na Sveti Gori pri Gorici. (5. razr.). 11. J. Bekš: Ob krstu našega prestolonaslednika. (5. razred). 12. Molitev za slovenski rod. (Poje 4. in 5. razr.).

Šolska ljudska predavanja.

— pp Loče pri Konjicah. 18. t. m. je bil v Ločah dobro obiskan roditeljski sestanek — prvi na tej šoli. Predaval je nadučitelj Janko Kržič o »pomenu roditeljskih sestankov in važnosti stika šole z domom«.

Ob

Stritarjevi smrti!

Vsem šolam priporočamo v nakup:

JOSIP STRITAR:

Izbrani spisi za mladino. Elegantno vezana knjiga po 60 Din.

PROF. A. KOŽELJ:

SLIKA JOSIPA STRITARJA.

Dvobarvni tisk; 61,5 x 47,5 cm; izvod po 10 Din.

Naročila izvršuje:

Učiteljska knjigarna, Ljubljana

Naša gospodarska organizacija.

— g Ganglov kamen za učiteljski konvikt. Učiteljstvo III. deklške osnovne šole v Ljubljani 100 Din. Učiteljski zbor v Šmartnem pod Šmarno goro 140 Din. — Skupaj 240 Din. Živele darovalke! Hvala! — Jak. Dimnik, blagajnik.

— g Učiteljsko dom v Mariboru. Članarina: Učiteljsko društvo v Murški Soboti 600 Din. — Za Ganglov kamen so darovali: Porekar Ante, nadučitelj, Po-

rekar Angela in Vaupotič Franja, učit., vsi na Humu pri Ormožu, 30 Din; učiteljsko društvo za šoštanski okraj 100 Din; učiteljstvo pri Veliki Nedelji 25 Din; Gselman Anton, nadučitelj in Katica Robnikova, učit. pri Sv. Martinu pri Vurbergu 40 Din; r.-k. osnovna šola v Martijancih (Prekmurje) 52 Din, skupaj 247 Din. Z zadnjič izkazanimi 1590 = 1837 Din. — Iskrena hvala!

Iz naše stanovske organizacije.

Iz glavnega odbora UJU v Beogradu.

+glo Iz seje Izvršilnega Odbora UJU v Beogradu 11. novembra 1923.

1. Učiteljski koledar za leto 1924. Izvršena je bila redakcija biografij in slik naših pedagogov, ki naj pridejo v koledar. Odločeno je bilo, da biografije in slike pedagoških delavcev in učiteljev, ki zaradi prostora ne morejo letos priti v koledar, pridejo v program koledarja za leto 1925.

2. Kongres in razstava v Bratislavi. Čehoslovaškemu učiteljskemu Udruženju se sporoči mišljenje, da naj bi se kongres vršil leta 1925., ker je z naše strani težko računati na uspešen in potreben odziv, posebno z ozirom na razstavo.

3. Vloga na ministra prosvete in pravde. Sklenjeno je bilo izročiti obema ministroma zahteve glede dopolnitve Uredbe o razvrščanju uradništva, oziroma učiteljstva.

4. Predujem. Tov. P. Damjanović je predlagal, naj se ob priliki predstavitve ministrom zahteva predujem na povišane plače, ki naj se izplača v decembru t. l. To je posebno mogoče, ker profesorji in učitelji ne bodo reducirani, ker jih itak primanjkuje in je na razpolago kredit 200.000.000 Din.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= UČITELJSKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA bo zborovalo 15. decembra ob 10. uri. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Podavanja, in sicer a) tov. Humer: Podoželski odri. b) Tov. Karner: Nacionalizem, kozmopolitizem, rodoljublje. 4. Tov. Benkovič: Matični listi ter izkazi o šolskem napredku. 5. Članarina itd. 6. Predlogi. 7. Slučajnosti. Pred zborovanjem ob 9. uri pevka vaja. Udeležba pevcev in pevk obvezna! — Odbor.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJSKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 15. decembra 1923 ob pol 11. uri v deški šoli v Konjicah. Vzpored: 1. Zadnji zapisnik. 2. Dopisi. 3. »Iz Prekmurja, podatki in črtice«, poroča tov. nadz. Rado Jurko. 4. Iz vprašalne skrinjice. 5. Slučajnosti. Polnoštevilne udeležbe zanesljivo pričakuje odbor.

Poročila:

+ SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 3. oktobra 1923 na Gomilskem. Navzočih je bilo 27 članov. Nekateri izmed odsotnih so se pismeno opravičili.

Tovariš predsednik nam je poročal, da se je udeležil zborovanja celjskega učiteljskega društva, pri katerem se je vršilo tudi odlikovanje našega vrlega in marljivega šolnika g. nadzornika Ljudevita Černeja.

Poročila. Tovariš predsednik nam je podal podrobni poročili o sklepih pokrajinske skupščine v Ptujju, a za tem o kongresu UJU v Ljubljani.

Razno. Sledile so razne interne zadeve društva in določil se dan prihodnjega zborovanja.

+ BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo 17. novembra t. l. v Semiču. Navzočih 38 tovarišev (ic).

Tov. predsednik pozdravi vse tovariše (ice), imenoma novodošli tov.-ici Novak in Pogačnik. Pozdravljene v naši sredi!

Tov. predsednik se spominja 50letnice našega vzornega tovariša, organizatorja, pisatelja itd. E. Gangla. Društvo mu je poklonilo diplomo v belokranjskih motivih in naslikano rojstno hišo v Metliki. Diplomo in okvir je krasno izvršil tov. Račić. Nadalje opozori tov. predsednik na koledar UJU. Naroči se precejšnje število izvodov. — Glede »Socialne ustanove« se bo podrobno razpravljalo pri prihodnjem zborovanju.

Nato je predavala tov.-ica A. Erzinova:

Predavanja. Razvoj duševnega obzorja otroške duše. Po predavanju je bila živahna debata in nadaljevanje teme prevzameta tov. F. Wigle in S. Mrovlje. — O rokotvornem pouku je poročal tov. I. Zagažen in sklene se, da se bo skušalo pripraviti eno-dvodnevno tozadevni tečaj. — Pri prihodnjih zborovanjih poroča tov. Živojinović v »Šolstvu v Macedoniji«. — Tov. Mrovlje poroča o potrebi ali obnovi »Narodno-prosvetnega odseka«. Pri prihodnjem zborovanju poda tovariš predlagatelj točne smernice tega odseka z istočasno ustanovitvijo. — Prihodnje zborovanje 12. januarja 1924 v Gradacu. Upamo, da bo polnoštevilna udeležba. Tov.-ice! Pokažimo, da prihodnjič nobeden — nobena ne bo manjkal — manjkala.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

300%

prihranka

nudi primeroma usnjenem potplatu Palma kavčukov potpetnik in potplat.

Priporočamo tvrdko Josip Petelinc Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Cene zmerne! Postrežba točna!

Najboljši šivalni stroji „GRITZNER“ v vseh opreman in sistemih, olje, igle, posamezni deli za šivalne stroje in kolesa, pnevmatika. Galanterije, modno blago, čipke, vezene, gumbi, bombaži, I. M. C. prejica, pletenine, milo, jedilno orodje: alpaka, aluminium, palice in sploh vse potrebščine za šivilje, krojače črevljarje in sedlarje na malo in veliko. (Za šole znižane cene).

BOŽIČNA IN NOVOLETNA DARILA:

Mladinske knjige.

Andersen-Mole: Pravljice. (V pripravi.)
Baukart: Marko Senjanin, slovenski Robinzon. Vez. Din 12.—
Dimnik: Kralj Peter I. Vez. Din 20.—
Erjavec: Kitajske narodne pripovedke. Vez. Din 26.—
Erjavec: Srbske narodne pripovedke. Vez. Din 24.—
Erjavec: Srbske narodne šaljivke. (V pripravi.)
Erjavec: Zamorske narodne pripovedke. (V pripravi.)
Erjavec-Flere: Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 52.—
Erjavec-Flere: Fran Levstik, izbrani spisi za mladino. Broš. Din 18, vez. Din 28.
Erjavec-Flere: Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 40.—
Erjavec-Flere: Josip Stritar, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 60.—
Erjavec-Flere: Simon Jenko, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 23.—
Erjavec-Flere: A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino. (V pripravi.)
Erjavec-Flere: Janko Kersnik, izbrani spisi za mladino. (V pripravi.)
Ewald-Holeček: Mati narava pripoveduje. Vez. Din 32.—
Flere: Babica pripoveduje. Vez. Din 12.—
Flere: Podobe iz živalstva. (V pripravi.)
Gangl: Zbrani spisi. II, V. in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.—. (Ostali zvezki so v II natisu.)
T. Gaspari in P. Košir: Sijaj, sijaj, solni čedel. (Zbirka koroških popevk.) Din 8.
Waštetova: Mejaši, povesti iz davnih dni. Vez. Din 25.—
Manica Komanova: Narodne pravljice in legende. Din 18.—
Korban: Vitomilova železnica. Vez. Din 16.
Lah: Češke pravljice. Vez. Din 15.
Mišjakov Julček: Zbrani spisi. VI. zvezek (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. D 10
Rapč: Mladini. II, III, IV, V, VI. zvezek. Vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—. (Prvi zvezek je razprodan.) VII. zvezek Din 12.—, VIII. zvezek. (V tisku.)
Ribičič: Kraljestvo čebel. (V drugi pripravi.)
Ribičič: Vsem dobrim. Vez. Din 10.—.

Robida: Da ste mi zdravi, dragi otroci! Broš. Din 3.—
Šilih: Nekoč je bilo jezero. Vez. Din 28.
Titile-Pribil: V kraljestvu sanj. Broš. Din 8.—
Trošt: Moja setev. I. in II. à Din 10.—
Vandot: Kecek in njegovi doživljaji. (V pripravi.)
J. Dimnik: Kralj Aleksander I. (V pripravi.)

Leposlovne knjige.

Gangl: Beli rojaki. Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—
Gangl: Moje obzorje. Broš. Din 15, vez. Din 18.—
Jelenc: 1914—1918, spomini jugoslovenskega dobrovoljca. Vez. Din 30.—
Matičič: Na krvavih poljanah. Vez. Din 42.
Zbašnik: Drobne pesmi. Vez. Din 10.—
Ivan Zorec: Pomenki. Din. 11.—.

Dramatika

Maeterlinck-Bernot: Modra ptica. Broširan Din 16.—
Gangl: Dolina solz. Broš. Din 6.—, vez. Din 8.—
Gangl: Sfinga. Vez. Din 16.—
Gangl: Sin. Drugi natis. Vez. Din 24.—
Gangl: Veseli ljudje, drama. (V pripravi.)
Kosem: Morje. Drama. (V pripravi.)
Rojec: Prstan, pravljica igr. (V pripravi.)

Šolski oder.

J. Korban: Povodni mož, igrca za mladino. Fr. L.: Božična pravljica, otroška igra v 3. slikah. Obe v 1. zvezku. Din 5.—
E. Tiran: Čudezne gosli, pripovedka s plesom in petjem. (V tisku.)
J. Ribičič: Kola, pravljena veseloigra za mladino. Bosanski motiv. (V pripravi.)
O. Zolnir: Gospod in sv. Peter, igra v 3. dejanjih. Po legendi Milčinskega. (V pripravi.)
Fr. L. in F. J.: Mladinski prizorčki in dvogovori s petjem. (V pripravi.)
Fr. L.: Pesmi — deklamovanke, dvogovori in prizorčki. Za tri stopnje. (V pripravi.)

Gregorčič-Stepančičeva: Otroški oder. (Za otroške vrste, zabavišča in nižjo stopnjo osn. šol.) Broš. Din 8.—, vez. Din 12.—.

Poučne in znanstvene knjige.

Bučar: Slovenski metuljar. Broš. Din 12.
Kunaver: Na planini. Vez. Din 30.—
Kunaver: Kraški svet in njega pojavi. Vez. Din 46.—
Mencej: Kratka srbska gramatika in čitanka. Broš. Din 5.—
Sterl-Kabaj: Cerkniško jezero. (V pripravi.)
Ivo Tejkal: Matematične tabele. V platno vezana žepna knjiga 66 Din.
Veber: Etika. Din 120.—
Ivo Bele: Sadjarstvo. Din 85.—.

Šolske knjige.

Wider: Prva čitanka. Vez. Din 16.—
Gangl: Druga čitanka. Vez. Din 16.—
Černež: Tretja čitanka. Vez. Din 16.—
Rapč: Četrta čitanka. Vez. Din 25.—
Flerč: Peta čitanka. Vez. Din 46.—
Plesničar-Grum: Zemljepis Jugoslavije. I. del. Slovensko ozemlje. Vez. Din 28.—
Gradivo za 4. šolsko leto osnovnih šol.
Plesničar-Grum: Zemljepis Jugoslavije, II. del. Gradivo za 5. šolsko leto osnovnih šol. (V pripravi.)
Mešiček - Drnovšek: Obči zemljepis za višje razrede osnovnih šol. Vez. Din 12.
Podkrajšek: Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte. Broš. Din 5.—
Podkrajšek: Računstvo za ženske obrte. Vez. Din 10.—
Podkrajšek: Knjigovodstvo za ženske obrte. Vez. Din 18.—
Lésica-Lokovšek-Mole: Prva srbska ali hrvaška čitanka. Vez. Din 15.—
Jedrlnič: Druga srbska ali hrvaška čitanka. Vez. Din 22.—
Bezjak-Pribil: Pedagogika. I. knjiga. Vzgojeslovje s temeljnimi nauki o ukoslovju. Trdo vezana knjiga Din 56.—.

Pesmarice in muzikalije.

Marolt: »Bože pravde« in »Lepa naša domovina«. Din 150.
Marolt: Narodne himne in druge domorodne pesmi. Din 3.—
Zirovnik: Narodne pesmi. I, II, in III. zv. à Din 3.—
Adamič: Mladinske pesmi, enoglasni zbori in samospevi s spremljevanjem klavirja. Din 50.—
Ivanka Negro-Hrastova: Pevska šola s teorijo za konservatorije, učiteljska, srednje, meščanske, osnovne šole in zbere. (V tisku.)

Druge knjige.

Stalež šolstva in učiteljstva v Sloveniji 1923. Broš. Din 42.—
Fink: Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji. I. zvezek (od prevrata do konca I. 1920.) broš. Din 10.—, II. zvezek (za I. 1921.) broš. Din 14.—, III. zvezek (za I. 1922.) broš. Din 15.—.

Slike.

Sič: I. Kmečka soba na Gorenjskem.
Sič: II. Kmečka hiša na Gorenjskem.
303 × 90,5 cm. Slika à Din 30.—
Stenske table k Widrovi Prvi čitanki. Table imajo na obeh straneh nalepljeno čtivo. 13 tabel. Cena Din 220.—.

Galerija naših velmož.

1. Trubar	6. Stritar
2. Vodnik	7. Jurčič
3. Slomšek	8. Gregorčič
4. Prešeren	9. Aškerc
5. Levstik	10. Tavčar

61,5 × 47,5 cm. Slika à Din 10.—.

TELEFON ŠTEV. 312.

VSE KNJIGE, KAKOR TUDI KNJIGE DRUGIH ZALOŽB SE DOBE V

ČEROVNI RAČUN ŠTEV. 10761.

KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI

FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6 IN V PODRUŽNICI KNJIGARNE, SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 2.